

Fellesforbundet, region Buskerud
10. januar 1989.

Statsminister
Gro Harlem Brundtlands

SPERRET til 10.1.89 kl 1300
Med forbehold om endringer

P R E S S E U T D R A G

- En ny rentenedgang på Norges Banks lån til bankene og annen måned på rad uten prisstigning er resultater av en målbevisst styring av økonomien. Vi forutsetter at rentenedgangen nå fullt ut kommer både husholdninger og bedrifter til gode. Finansministeren vil følge opp dette direkte overfor bankene.

Det var statsminister Gro Harlem Brundtland som sa dette på et møte i Fellesforbundet, region Buskerud tirsdag.

- Det inntektspolitiske samarbeidet i fjor vår var viktig for å kunne nå disse resultatene. Lavere prisstigning og lavere rente vil sammen med et nøkternt inntektsoppgjør også denne våren, legge grunnlaget for å hindre at arbeidsledigheten får fotfeste og for økt sysselsetting i årene som kommer, sa statsministeren.

- Dette viser at det er viktig å holde fast på den kurs som er lagt. Norges økonomiske situasjon er ikke slik at vi kan gjøre som Høyre gjorde i 1985, løse ledighetsproblemene ganske enkelt ved å la etterspørselen etter varer og tjenester bare øke. Da skusler vi bort det vi nå har vunnet, og vi skyver problemene foran oss.

Statsministeren sa at det Norge sliter med nå først og fremst er et behov for fornyelse og omstilling.

- Vi må få til vekst i produksjonen i næringer som kan gi oss en helt nødvendig balanse i vår utenriksøkonomi. Det er en oppgave det ikke finnes lettvinde oppskrifter på.

Behovet for omstillinger, å satse på nye produkter og bedre produktiviteten i tradisjonelle næringer krever av oss at

vi bryter ut av tilvante forestillinger og at vi våger å trække opp nye veier, sa hun.

Statsministeren sa at den fulle sysselsettingen alltid vil være arbeiderbevegelsens viktigste mål.

- Derfor legger vi så stor vekt på at arbeidsledigheten ikke skal få fotfeste i vårt land. Vi må ikke glemme at det ikke er en selvfølge at arbeidsledigheten i Norge skal være lavere enn i andre land. Det krever politisk kamp og bevisste valg. Det krever noe av oss alle, vile til samarbeide og felles ansvar. Motkreftene er sterke. Vi utfordres også av ekstreme høyekrefter som vil slå beina under fagbevegelsen og det velferdssamfunn det har tatt generasjoner å bygge opp, sa statsministeren.

- Det er ingen tilfeldighet at i de land som har greid å unngå stor og langvarig arbeidsledighet, er det sosialdemokratiet som har hatt ansvaret. De greide jobben i Sverige - og vi skal greie den i Norge. Vi skal greie det de ikke greide i de land hvor høyekreftene fikk overta styringen og prioriteringene, og med store sosiale problemer som følge, sa hun.

PRISSTIGNINGEN

- Pris- og kostnadsveksten er nå kraftig dempet. Prisene har nå ikke steget fra oktober til desember. For de 12 siste månedene er prisstigningstakten kommet ned i 5,6 prosent.

Hva inntektsoppgjøret har betydd, forstår vi når vi ser på prisstigningstakten for de siste seks månedene, som nå er nede i 1,2 prosent. Prisene stiger nå mindre i Norge enn i andre OECD-land, sa statsministeren.

- Hva er situasjonen foran dette oppgjøret ?

Pristallene for desember viser altså at vi kom ned på 5,6 %, bare 0,6 % mer enn det som var forutsatt ved inntektsoppgjøret sist vår. På den annen side er grunn til å tro at lønnsutviklingen i industrien også er blitt noe større, og

ikke vil ligge langt unna prisutviklingen for den perioden som er aktuell.

Med den pris- og lønnsutvikling vi nå se for hele kalenderåret, og med det skatteopplegg som ble vedtatt for 1988, regner vi med at disponibel realinntekt - kjøpekraften - holdt seg omtrent uendret fra 1987 til 1988 for de med gjennomsnittlig industriarbeiderinntekt. Disse spørsmålene vil bli nærmere klarlagt i rapporten fra det tekniske beregningsutvalg som legges fram 15. januar, sa statsministeren

- Nittiårene stiller oss overfor nye utfordringer. Det legger et stort ansvar - først og fremst på næringslivet selv, men også på myndighetene og partene i arbeidslivet.

En av de største utfordringene vi står overfor, er å finne fram til gode måter å løse inntektsfastsettelsen på. Gjennom det inntektspolitiske samarbeidet i vår har vi lyktes med å bringe pris- og kostnadsveksten ned. Nå kan vi for første gang i 80-åra komme på linje med våre handelspartere. Og det er minst der vi må være.

Det er de konkurranseutsatte næringene som igjen må bli lønnsledende. Det har ikke alltid vært situasjonen i 80-årene, men vi oppnådde det i fjor.

Her er vi helt avhengig av at organisasjonene innen arbeidsliv og næringsliv er villige til å spille på lag med myndighetene, slik at vi sammen kan finne fram til fornuftige løsninger.

Et inntektspolitisk samarbeide gir også bedre muligheter for rettferdige lønnsoppgjør. Det så vi i vår, hvor det også ble plass til sosiale reformer som fagbevegelsen lenge har lagt stor vekt på.

Hva vi kan tillate oss av lønnsutvikling i årene framover vil være avhengig av hvordan vi lykkes med å samarbeide bedre, gjøre en bedre jobb og bedre produktiviteten i norsk økonomi. Jo høyere produktivitetsvekst vi får til, jo større rom vil det være for lønnstillegg, uten at det svekker vår konkurranseevne, og undergraver sysselsettingen.

Det må skje en klar produktivitetsøking også i de skjermede næringer. Vi er alle avhengig av hverandres innsats. Økt produktivitetsvekst betyr at vi raskere kommer over i en fase der det igjen er større rom for vekst i etterspørsel og i innenlandsk produksjon, sa statsministeren.

NYE ARBEIDSPLASSER

- Så er det grunn til å spørre: Hvor kommer veksten i arbeidsplassene? Vi må øke eksporten og få større bredde i eksportrettede og konkurranseutsatte næringer. Det er helt nødvendig for at vi skal få skikk på økonomien og balanse i utenriksøkonomien. Det er vekstmuligheter både i flere av våre tradisjonsrike bransjer, og i nye områder som er kommet til i de senere år. Eksportnæringene kan i seg selv gi et viktig bidrag til økt sysselsetting. Men fortsatt vil den største andelen av de nye arbeidsplassene måtte komme i de tjenesteytende næringene, både i privat og offentlig sektor.

- Enkelt sagt - så skal eksporten tjene de pengene vi trenger for å kunne sysselsette tilstrekkelig mange til å løse oppgavene i skole og helsevesen, barnehager og eldreomsorg - og i privat tjenesteyting, sa statsministeren.

Hun pekte på at det er flere tegn på at norsk næringsliv nå omstiller seg, og mere enn tidligere er i ferd med å rette seg inn mot eksportmarkedene.

- Den markerte bedringen i utenriksøkonomien de siste to årene har dels sammenheng med en gunstig eksportutvikling for bearbejdede varer, bl.a. verkstedprodukter. Nedgangen i innenlandsk etterspørsel har også ført til at produsenter som tidligere har satset på hjemmemarkedet nå søker å opparbeide seg markedsandeler på eksportmarkedene. Her ser vi kimen til den utviklingen vi må få mer fart på, dersom vi skal sikre vekst i fastlandsøkonomien i årene framover, sa hun.